

เรื่อง : รศ.นพ.เกรียงติ วงศ์ไพศาลสิน

นิติเวชศาสตร์กับผลงาน “ตรวจดีเอ็นเอ (DNA) พิสูจน์สัญชาติไทย”

“คนไร้รัฐ ไร้สัญชาติ” เป็นอีกหนึ่งปัญหาที่สังคมไทยไม่อาจมองข้ามได้ เพราะบุคคลเหล่านี้คือผู้ปราศจากหลักฐานถิ่นอาศัยที่ออกให้โดยรัฐ ทำให้คนกลุ่มนี้ขาดสิทธิในการเข้าถึงบริการพื้นฐานต่างๆ ที่พึงได้รับจากหน่วยงานของรัฐ เช่น สิทธิในการศึกษาและสิทธิในระบบสุขภาพ เป็นต้น อุปสรรคดังกล่าวส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของพวกเขาเหล่านี้เป็นอย่างมาก ซึ่งปัจจุบันภาควิชานิติเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สามารถพิสูจน์ความจริงของปัญหานี้ให้เป็นที่ประจักษ์แก่สังคมได้ด้วยการตรวจดีเอ็นเอพิสูจน์สัญชาติไทย

รศ.นพ.เกรียงติ วงศ์ไพศาลสิน หัวหน้าหน่วยนิติเวชวิทยาและพันธุศาสตร์ ภาควิชานิติเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เล่าให้ฟังว่า ก่อนที่จะเริ่มโครงการตรวจดีเอ็นเอ (DNA) พิสูจน์สัญชาติไทย ได้มีการสำรวจทางทะเบียนราษฎรพบว่า ประเทศไทยมีกลุ่มคนไร้รัฐอาศัยอยู่มากกว่า 500,000 คน โดยเฉพาะตามแนวรอยต่อระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านและในกลุ่มชาวเขา สาเหตุที่ทำให้คนกลุ่มนี้มีสถานะเป็นคนไร้รัฐไร้สัญชาติ ส่วนใหญ่เกิดจากขาดหลักฐานทางทะเบียน คือ การแจ้งเกิด นั่นเอง

ทั้งนี้ กลไกหนึ่งที่จะสามารถคืนสิทธิให้กับคนไร้รัฐไร้สัญชาติได้ ก็คือ การตรวจสอบสารพันธุกรรมพิสูจน์สัญชาติ โดยอาศัยหลักของการพิสูจน์ความสัมพันธ์กับบุคคลอ้างอิง (เครือญาติ) ที่มีสัญชาติไทยถูกต้องตามกฎหมาย แต่ราคาของการตรวจและความสามารถของหน่วยงานในประเทศในการให้บริการตรวจสอบสารพันธุกรรมชนิดดังกล่าวได้นั้น กลับเป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้การตรวจสอบสารพันธุกรรมเข้าถึงได้ยาก

จากปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวนี้ หน่วยนิติเวชวิทยาและพันธุศาสตร์ ภาควิชานิติเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงได้จัดโครงการบริการตรวจสอบสารพันธุกรรมเพื่อพิสูจน์ในกลุ่มบุคคลไร้รัฐ ภายใต้ชื่อโครงการ “ตรวจดีเอ็นเอพิสูจน์สัญชาติไทย ในบุคคลไร้สัญชาติ 660 ครอบครัว เพื่อเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี อุปนายิกาผู้อำนวยการสภากาชาดไทย” ในปี พ.ศ. 2558 โดยให้บริการตรวจดีเอ็นเอที่รวดเร็ว ถูกต้อง และได้มาตรฐานตามหลักสากล เริ่มจากกลุ่มคนไร้รัฐตามพื้นที่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ในจังหวัดราชบุรี ระนอง กระบี่ และตาก รวมทั้งสิ้น 660 ครอบครัว (ประมาณ 2,000 ตัวอย่าง) โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย โครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้โอกาสและคืนสิทธิอันพึงมีให้กับกลุ่มคนไร้สัญชาติ รายได้น้อยที่พำนักอาศัยอยู่ในประเทศไทย โดยอาศัยความร่วมมือจากโรงพยาบาลสาธารณสุขประจำท้องที่ ที่ว่าการอำเภอโดยกระทรวงมหาดไทย และกลุ่มนักวิชาการด้านกฎหมายการให้สัญชาติ ในการประสานงาน คัดกรองครอบครัวตามกฎหมายเกณฑ์ที่สามารถตรวจด้วยดีเอ็นเอได้ และการจัดงานทะเบียนบุคคลผู้มารับการตรวจ อีกทั้งในหลายพื้นที่ก็มีทีมกฎหมายคอยช่วยเหลือให้คำแนะนำต่างๆ เช่น การขอสัญชาติ การแจ้งเกิดบุตรให้ถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อป้องกันการเกิดปัญหาซ้ำอีกในอนาคต ล่าสุดโครงการนี้ได้ดำเนินการแล้วเสร็จพร้อมทั้งสรุปผลการดำเนินงานเรียบร้อยแล้ว

ผลการดำเนินงานโครงการ ตรวจดีเอ็นเอพืสุจน์สัญชาติไทย

จำนวน 660 ครอบครัว รวมผู้ได้รับการตรวจทั้งสิ้น 2,234 คน ดังนี้

จังหวัดตาก
1,776 คน

จังหวัดระนอง
389 คน

จังหวัดราชบุรี
42 คน

จังหวัดกระบี่
8 คน

โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์
สภากาชาดไทย
มาตรฐานที่ SW.จุฬาลงกรณ์
19 คน

รวม
2,234 คน
รวมจำนวน **660** ครอบครัว

รศ.นพ.กรเกียรติ กล่าวว่า จากการศึกษาที่ได้มีโอกาสเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ทำให้เราทราบปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างถ่องแท้ ผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ในการตรวจดีเอ็นเอเพื่อพิสูจน์สัญชาติไทยนั้นมีจำนวนมาก และการเดินทางไกลเพื่อเข้ามาตรวจในกรุงเทพฯ ก็เป็นอีกหนึ่งอุปสรรคที่ทำให้พวกเขาเหล่านี้ไม่สามารถเข้าถึงบริการตรวจได้ ดังนั้น เราจึงได้ประสานงานกับ ทะเบียนราษฎร กระทรวงมหาดไทย เพื่อสำรวจและคัดกรองครอบครัวที่มีความจำเป็นในการตรวจและขาดแคลนทุนทรัพย์ จากนั้นทีมงานจะลงพื้นที่ตามข้อมูลที่ได้รับและดำเนินการเก็บตัวอย่างเพื่อนำไปตรวจทางห้องปฏิบัติการ เมื่อตรวจเสร็จแล้วจะส่งผลการตรวจวิเคราะห์ไปให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อคืนสิทธิเป็นบุคคลสัญชาติไทยต่อไป

อีกหนึ่งเรื่องราวที่น่าจดจำและเป็นส่วนหนึ่งของโครงการตรวจดีเอ็นเอพืสุจน์สัญชาติไทยในบุคคลไร้สัญชาติฯ นั่นคือ คำขอจาก บิดาซึ่งเป็นผู้ป่วยมะเร็งระยะสุดท้ายและอาจมีชีวิตอยู่อีกไม่เกิน 1 เดือน ณ.เกาะลันตา จ.กระบี่ โดยความปรารถนาสุดท้ายคือ ผู้ป่วยต้องการให้ลูกทั้ง 6 คนที่ยังไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎร (เป็นเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี จำนวน 1 คน) ได้มีสถานะฯ และได้รับบัตรประชาชนไทย ด้วยเหตุนี้หลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งที่มิติเวชศาสตร์ จุฬาฯ แพทย์ประจำโรงพยาบาลในจังหวัดกระบี่ และผู้ดูแลผู้ป่วย จึงร่วมประสานงานและตรวจดีเอ็นเอจากเลือดของผู้ป่วยและทายาททั้งหมด ทำให้ลูกทั้ง 6 คนได้รับสถานะทางทะเบียนราษฎรอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ตามความปรารถนาสุดท้ายของผู้เป็นบิดา

นอกจากนี้ **รศ.นพ.กรเกียรติ** ยังกล่าวเพิ่มเติมด้วยว่า การที่เราสามารถระบุสัญชาติให้คนกลุ่มนี้ได้ นั่นจะช่วยลดปัญหา ด้านงบประมาณในการดูแลรักษาบุคคลไร้รัฐในโรงพยาบาลต่างๆ ในพื้นที่ที่ต้องดูแลคนกลุ่มนี้ตามหลักมนุษยธรรม ทำให้เกิดภาระรายจ่ายที่ทางโรงพยาบาลต้องแบกรับไว้ เมื่อบุคคลได้รับการพิสูจน์สัญชาติไทยเรียบร้อยแล้ว ก็ย่อมทำให้การตั้งงบประมาณการรักษาพยาบาลเป็นไปอย่างถูกต้องและเหมาะสมมากยิ่งขึ้นด้วย

